

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 czerwca 2014 r.

Sąd Rejonowy w Suwałkach IV. Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Alicja Wiśniewska
Ławnicy:	Andrzej Sowul Katarzyna Zackiewicz
Protokolant:	sekr. sądowy Agnieszka Krysiuk

po rozpoznaniu w dniu 12 czerwca 2014 r. w Suwałkach na rozprawie

sprawy z powództwa H. Z.

przeciwko B. w O.

o ustalenie istnienia stosunku pracy

I. Powództwo oddala.

II. Zasądza od powoda **H. Z.** na rzecz **B. w O.** kwotę 60,00 zł (sześćdziesiąt złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

Powód H. Z. w pozwie wniesionym przeciwko B. w O. domagał się ustalenia istnienia stosunku pracy i dopuszczenia do pracy zgodnie z wiążącą strony umową o pracę oraz zasądzenia od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Argumentował, że był zatrudniony u pozwanego od dnia 01 stycznia 1994r. na podstawie umowy zawartej na czas nieokreślony, na stanowisku leśniczego.

W dniu 09 września 2013r. został wezwany przez pracodawcę do budynku administracyjnego. Na miejsce przyjechali pracownicy pozwanego, którzy oświadczyli, iż na polecenie dyrektora przyjechali aby zawieść go na badanie krwi w związku z podejrzeniem przebywania w pracy w stanie nietrzeźwości. W czasie spotkania, wykorzystując stan obawy i lęku, w jakim wówczas znajdował się, wywierając presję psychiczną i kierując pod jego adresem bezprawne groźby, wymogli na nim złożenie oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę z dniem 09 września za porozumieniem stron. Pracownicy pozwanego podesunęli mu kartkę papieru i podyktowali treść oświadczenia o rozwiązaniu umowy o pracę.

Powód pokreślił, iż w tym dniu bardzo źle się czuł i przyjmował silne leki przeciwbólowe, w godzinach rannych miał udać się do lekarza.

W piśmie z dnia 11 września 2013r. powód uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli o rozwiązaniu w dniu 9 września 2013r. umowy o pracę za porozumieniem stron. W tych okolicznościach uznać należało, iż nie doszło do rozwiązania stosunku pracy pomiędzy stronami.

Pozwany B. w O. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Wskazał, że w dniu 09 września 2013r. dyrektor pozwanego w rozmowie telefonicznej uzyskał informację o wykonywaniu przez powoda obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu. To spowodowało, że pracodawca wysłał do powoda trzyosobową komisję celem sprawdzenia w jakim stanie się znajduje. Z notatki sporządzonej przez członków komisji, którzy spotkali się z powodem, wynika iż powód odmówił poddania się badaniu na zawartość alkoholu we krwi, przyznał się do wypicia w pracy, w tym dniu 2-3 piw i zdecydował się na odejście z pracy na własną prośbę, składając stosowne oświadczenie. Prośba powoda została przez pracodawcę zaakceptowana.

Za całkowicie bezzasadną pozwany uznał argumentację powoda, iż złożył on oświadczenie woli o rozwiązaniu stosunku pracy pod wpływem groźby bezprawnej. Członkowie komisji, którzy przybyli na spotkanie z powodem nie wywierali na nim presji psychicznej ani też nie kierowali pod jego adresem gróźb bezprawnych.

Sąd Pracy ustalił, co następuje:

H. Z. od dnia 1 stycznia 1994r. pozostawał zatrudniony w B. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony, na stanowisku leśniczego, ostatnio świadczył pracę na terenie O. G. (dowód: umowa o pracę k.1 części B akt osobowych powoda).

W dniu 08 września 2013r. H. Z. do około godz.21.00 uczestniczył w festynie zorganizowanym przez Starostwo Powiatowe w G. na terenie B.. Podczas festyny spożywał alkohol. W dniu 09 września 2013r. H. Z. rozpoczął pracę około godz. 7.00 i miał pracować do godz.15.30. Pomiędzy godziną 9-10 opuścił miejsce pracy i zaprzestał jej wykonywania, nie informując o tym pracodawcy (dowód: zeznania powoda k.137-138).

W tym samym dniu około godz. 11-12 dyrektor B. – R. S. w rozmowie telefonicznej z osobą, która przedstawiał się jako były funkcjonariusz policji, uzyskał informację, iż jego funkcjonariusz poruszający się samochodem marki F. (...) koloru czerwonego, rzekomo znajduje się pod wpływem alkoholu. Celem zweryfikowania tej informacji dyrektor polecił swoim trzem pracownikom udanie się do O. G., gdzie pracę świadczył H. Z. – właściciel samochodu marki F. koloru czerwonego. Wcześniej R. S. umówił się telefonicznie z H. Z. na spotkanie, na godz.15.00 w O. G. (dowód: zeznania R. S. k. 138-139).

Około godz. 15.00 trzech pracowników P. - K. K., P. K. i T. P. przybyło na spotkanie z H. Z. celem ustalenia jego stanu trzeźwości. T. P. poinformował H. Z., jaki jest cel ich wizyty jak również zapytał czy spożywał on alkohol w pracy. H. Z. odpowiedział, iż z rana wypił 2-3 piwa. H. Z. w czasie spotkania nie wyglądał na trzeźwego, wyczuwalna była od niego woń alkoholu. W momencie gdy dowiedział się, jaki był cel przyjazdu komisji mocno się zdenerwował. T. P. skontaktował się telefonicznie z dyrektorem P. i poinformował, iż H. Z. przyznał, iż wypił 2-3 piwa, prosząc o wskazówki co do dalszego postępowania. Został poinformowany, iż pracownik może zgodzić się na badanie krwi lub rozwiązać umowę o pracę za porozumieniem stron. Propozycja dyrektora została przedstawiona H. Z.. H. Z. nie zgodził się na poddanie się badaniu krwi. Po dłuższym zastanowieniu napisał podanie o rozwiązanie umowy pracę za porozumieniem stron. Po czym H. Z. opuścił leśniczówkę i udał się do miejsca zamieszkania. Członkowie komisji w drodze powrotnej zajechali do powoda, który uzupełnił swoje podanie o rozwiązanie umowy o pracę, dopisując „z dniem dzisiejszym” (dowód: zeznania świadków: K. K. k.44-44v, P. K. k.44v-45, T. P. k.76-76v, notatka służbowa k.2a, oświadczenie z dnia 09.09.2013r. k.2 części C akt osobowych powoda).

W dniu 09 września 2013r. H. Z. przyjął dwie dawki leku K.. O godzinie 18.20 został przyjęty na Oddziale Ratunkowym Szpitala (...) w G. z rozpoznaniem urazu barku – upadł dzisiaj w pracy, ból, ograniczenie ruchomości barku. Nie

stwierdzono aby pacjent był pod wpływem alkoholu (dowód: dokumentacja medyczna k.48, zeznania świadka P. S. k.94v).

W dniu 12 września 2013r. H. Z. złożył byłemu pracodawcy oświadczenie woli w formie pisemnej, w którym uchylił się od skutków prawnych oświadczenia woli zawartego w piśmie z dnia 09 września 2013r. w przedmiocie wniosku o rozwiązanie umowy o pracę na zasadzie porozumienia stron, bowiem złożył je pod wpływem groźby ze strony pracowników P., którzy mieli sprawdzić jego stan trzeźwości (dowód: oświadczenie k.6 części C akt osobowych powoda).

W odpowiedzi B. poinformował, że umowa o pracę wiążąca strony uległa rozwiązaniu z dniem 09 września 2013r., za porozumieniem stron, zaś jego oświadczenie w przedmiocie porozumienia na rozwiązanie umowy o pracę zostało złożone świadomie i nie działał on pod wpływem groźby (dowód: k.7 części C akt osobowych powoda).

Sąd Pracy zważył, co następuje:

Bezspornym w sprawie pozostaje fakt, iż w dniu 09 września 2013r. powód złożył podanie o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron, które pozwany pracodawca zaakceptował, co doprowadziło do rozwiązania stosunku pracy pomiędzy stronami. Taką formę rozwiązania umowy o pracę przewiduje przepis art. 30 §1 pkt. 1 k.p. i nie budzi ona żadnych wątpliwości.

W niniejszym procesie powód zakwestionował jednakże skuteczność swojego oświadczenia woli złożonego w dniu 09 września 2013r. wskazując, że składając je nie był świadom skutków swojej decyzji albowiem w tym dniu był pod wpływem silnych leków przeciwbólowych, a ponadto złożył świadczenie pod wpływem groźby bezprawnej ze strony pracowników pozwanego.

W myśl art.82 k.c., który poprzez przepis art. 300 k.p. ma również zastosowanie do stosunków z zakresu prawa pracy, nieważne jest oświadczenie woli złożone przez osobę, która z jakichkolwiek powodów znajdowała się w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Dotyczy to w szczególności choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego, chociażby nawet przemijającego, zaburzenia czynności psychicznych.

Natomiast w myśl art.87 k.c. kto złożył oświadczenie woli pod wpływem bezprawnej groźby drugiej strony lub osoby trzeciej, ten może uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia, jeżeli z okoliczności wynika, że mógł się obawiać, iż jemu samemu lub innej osobie grozi poważne niebezpieczeństwo osobiste lub majątkowe.

Zdaniem Sądu przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie dało podstaw do stwierdzenia, iż powód składając oświadczenie z dnia 09 września 2013r. o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron działał nieświadomie bądź pod wpływem groźby bezprawnej.

Celem zweryfikowania twierdzeń powoda, iż składając w/w oświadczenie cierpiał z powodu silnego bólu, a ponadto przyjął w tym dniu silne leki przeciwbólowe, co ograniczało zdolność postrzegania i rozumienia jego czynów, Sąd dopuścił dowód z opinii biegłego neurologa.

Biegły neurolog R. Z. w swojej opinii (k. 114-116), nie kwestionowanej przez strony, wykluczył aby w dniu 09 września 2013r. powód z powodu schorzeń i przyjmowanych leków miał zaburzenia w postrzeganiu i rozumieniu swoich czynów. Biegły wyjaśnił, iż lek K., który w dniu 09 września 2013r. powód przyjął dwukrotnie bardzo często powoduje zaburzenia ze strony przewodu pokarmowego, natomiast rzadko powoduje majaczenie, omamy wzrokowe i słuchowe, zaburzenia orientacji, zaburzenia mowy, nadwrażliwość na światło. Nie powoduje zaburzeń świadomości, nie jest bowiem lekiem działającym centralnie na ośrodkowy układ nerwowy. Schorzenia na jakie cierpiał powód, w postaci boreliozy stawowej, zespołu bolesnego barku prawego, dny moczaniowej, zmian zwyrodnieniowych i dyskopatycznych kręgosłupa szyjnego, również nie powodują zaburzeń świadomości, ani nie ograniczają percepcji rzeczywistości.

Sąd uznał ustalenia biegłego za prawidłowe i miarodajne dla ustalenia stanu świadomości w jakim znajdował się powód w czasie składania spornego oświadczenia woli albowiem znajdują one potwierdzenie m.in. w dokumentacji medycznej z Oddziału Ratunkowego Szpitala (...) w G., gdzie w godzinach wieczornych udzielono powodowi pomocy medycznej. W dokumentacji medycznej nie ma mowy o nieprawidłowym stanie ogólnym badanego, w rozumieniu zaburzeń świadomości, dezorientacji czy niezdolności. Również świadkowie K. K., P. K., T. P., którzy byli obecni w czasie sporządzania przez powoda oświadczenia woli nie stwierdzili, aby powód zachowywał się w sposób świadczący o zaburzeniach świadomości. Świadkowie stwierdzili jedynie, iż w momencie gdy powód dowiedział się jaki jest cel ich wizyty – ustalenie stanu trzeźwości – bardzo się zdenerwował. Rozumiał jednak co się do niego mówiło i po kilkunastu minutach, po przedstawieniu propozycji pozwanego pracodawcy, napisał oświadczenie woli. Stan zdenerwowania w takiej sytuacji jest jak najbardziej uzasadniony, co jednak nie wyłącza świadomości działania. Z zeznań powoda można dodatkowo wywnioskować, iż stan zdenerwowania nie był wyłącznie związany z sytuacją pracowniczą, w której się znalazł, powód stwierdził bowiem, że „...jeżeli badanie wykazałoby, że jestem pod wpływem alkoholu to mogłyby być konsekwencje, ponieważ przyjechałem samochodem i mogliby mi zabrać prawo jazdy” (k.137v-138).

W toku niniejszego postępowania nie zostały potwierdzone również twierdzenia powoda sformułowane w pozwie oraz w oświadczeniu o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, iż składając oświadczenie o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron działał pod wpływem groźby bezprawnej ze strony pracowników pozwanego.

Kwestia uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem groźby była wielokrotnie przedmiotem orzecznictwa Sądu Najwyższego.

W wyroku z dnia 22 stycznia 2004 r., (I PK 199/03) Sąd Najwyższy wskazał, iż możliwość uchylenia się przez pracownika od skutków prawnych oświadczenia woli w przypadku przekazania mu przez pracodawcę informacji o zamiarze jednostronnego rozwiązania umowy o pracę, zależy od tego, czy celem pracodawcy było wymuszenie w ten sposób na pracowniku wyrażenia zgody na rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron. W uzasadnieniu tego Sąd Najwyższy wywiódł w szczególności, że tylko wówczas, gdyby z ustaleń faktycznych sprawy wynikało, iż celem pozwanego pracodawcy miało być wymuszenie na pracowniku określonego oświadczenia woli, możliwe byłoby zastosowanie art. 87 k.c. To, że pracownik podejmował decyzję w warunkach presji nie oznacza jeszcze, iż presja ta była równoznaczna z celem pracodawcy polegającym na dążeniu do wymuszenia na pracowniku zgody na rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron. Innymi słowy, nie można stawiać znaku równości między poinformowaniem pracownika o zamiarze rozwiązania z nim umowy o pracę a groźbą bezprawną. Z reguły informacja taka ma umożliwić pracownikowi przedstawienie swoich racji, czy stworzenie szansy na bardziej korzystny dla niego sposób rozwiązania z nim umowy o pracę, co nie oznacza, że jej celem jest wymuszenie na nim określonego oświadczenia woli. Nie oznacza to jednak, że w skrajnych przypadkach nie dochodzi do szantażowania pracownika i celowego działania wymuszającego na nim zgodę na rozwiązanie stosunku pracy na podstawie porozumienia stron, zwłaszcza gdy podstawy dla jednostronnego rozwiązania z nim tego stosunku przez pracodawcę są wysoce wątpliwe.

Powyzsze stanowisko zostało zaakceptowane w wyroku z dnia 2 marca 2012r. (I PK 109/11), w którym Sąd Najwyższy odwołując się do w/w wyroku, wskazał iż w takich szczególnych okolicznościach zachowanie pracodawcy może zostać uznane za naruszające zasady współzycia społecznego i tym samym groźba skierowana przez niego wobec pracownika - za bezprawną. Zatem warunkiem koniecznym do uznania możliwości uchylenia się na podstawie art. 87 k.c. w związku z art. 300 k.p. od skutków prawnych oświadczenia woli w przypadku przekazania przez pracodawcę pracownikowi informacji o zamiarze jednostronnego rozwiązania z nim stosunku pracy jest wyraźny zamiar i rzeczywisty cel pracodawcy skłonienia pracownika wbrew jego chęci (poprzez tę informację i określony sposób jej prezentacji) do wyrażenia zgody na rozwiązanie stosunku pracy na mocy porozumienia stron, co z uwagi na wymuszający charakter zachowania się pracodawcy może być jednocześnie ocenione jako sprzeczne z zasadami współzycia społecznego.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż pozwany pracodawca nie dopuścił się wymuszenia na powodzie złożenia oświadczenia woli o rozwiązaniu stosunku pracy za porozumieniem stron. Z ustalonego stanu faktycznego, na podstawie spójnych zeznań świadków uczestniczących w spotkaniu z powodem oraz zeznań dyrektora pozwanego P. wynika, iż celem pracowników, którzy na polecenie pracodawcy udali się na spotkanie

z powodem nie było wymuszenie na powodzie złożenia oświadczenia woli określonej treści, tylko zweryfikowanie informacji, którą otrzymał pracodawca o prawdopodobieństwie znajdowania się powoda w pracy pod wpływem alkoholu. O takim celu spotkania powód został również poinformowany. Wobec faktu wyczucia od powoda woni alkoholu, stwierdzenia, iż być może znajduje się na tzw. kacu i przyznania się przez powoda, iż z rana wypił 2-3 piwa, został on poproszony o udanie się na komendę policji celem poddania się badaniom na zawartość alkoholu we krwi. Powód odmówił, dlatego też pracownicy pozwanego skontaktowali się z dyrektorem P. i uzyskali informację, aby przedstawić powodowi propozycję rozwiązania stosunku pracy za porozumieniem stron, w innym bowiem przypadku to pracodawca podejmie dalsze kroki. Do złożenia oświadczenia woli przez powoda nie doszło w sposób nagły albowiem jak wynika z zeznań świadków spotkanie trwało około 40 minut, a powód miał czas na podjęcie decyzji. Wbrew wcześniejszym zarzutom powoda sformułowanym w pozwie jak w oświadczeniu o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli, powód w swoich zeznaniach przyznał, iż członkowie komisji, którzy przybyli na spotkanie z nim, nie grozili mu (k.137v). To powód dokonał oceny sytuacji w jakiej się znalazł i dokonał wyboru – rozwiązanie umowy za porozumieniem stron, co stanowi opcję bardziej korzystną dla pracownika i tym samym ustrzegł się zwolnienia dyscyplinarnego.

W okolicznościach niniejszej sprawy nie można mówić o poważnych wątpliwościach co do stanu trzeźwości powoda w czasie pracy w dniu 09 września 2013r. Świadkowie, w obecności których powód składał oświadczenie, określili go jako „wczorajszy”, powód dotykowo przyznał, iż z rana wypił 2-3 piwa. Ponadto treść jego zeznań wskazuje, iż miał świadomość stanu w jakim się znajduje. Powód stwierdził bowiem „...ja nie poddałem się badaniom na trzeźwość, bo była obawa, że może ten alkohol jeszcze jest. W dniu 8 września po opuszczeniu imprezy nie piłem alkoholu. Jeśli badanie wykazałoby, że jestem pod wpływem alkoholu to mogłyby być konsekwencje, ponieważ przyjechałem samochodem i mogliby mi zabrać prawo jazdy. Moja ewentualna nietrzeźwość mogłaby wpłynąć na zwolnienie mnie z pracy” (k.137v-138).

Podkreślenia wymaga, iż powód po rozpoczęciu pracy w dniu 09 września 2013r., około godz. 9-10 przerwał pracę, nie informując o tym pracodawcy i nie przedstawiając żadnego usprawiedliwienia swojego zachowania. Ta okoliczność również świadczy na niekorzyść powoda i może dowodzić, iż powód po spożyciu alkoholu na festynie dnia poprzedniego i wypiciu 2-3 piw z rana, w dniu 09 września 2013r., na tzw. kacu, przerwał pracę celem wytrzeźwienia.

Wszystko powyższe stanowi okoliczności wystarczające do rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę bez wypowiedzenia, do czego niewątpliwie doszłoby gdyby powód podania nie złożył, o czym również został poinformowany. Z zeznań dyrektora pozwanego P. wynika, iż taki tryb zastosowano w stosunku do innego pracownika P., już po incydencie z udziałem powoda, gdzie nietrzeźwość pracownika stwierdzono wyłącznie na podstawie zeznań świadków.

Z uwagi na powyższe Sąd uznał, że oświadczenie powoda H. Z. z dnia 09 września 2013r. o rozwiązaniu umowy o pracę za porozumieniem stron jest ważne i skuteczne i spowodowało rozwiązanie stosunku pracy z pozwanym. Dlatego też powództwo oddalił jako bezzasadne (pkt I wyroku).

W przedmiocie kosztów procesu Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. Zważywszy na fakt, iż powód przegrał proces winien zwrócić pozwanemu koszty zastępstwa prawnego wysokość których, ustalono na podstawie §11 ust.1 pkt.1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.02.163.1349).

SSR Alicja Wiśniewska